

Reimer Bo genopliver 70'ernes venstrefløj med indlevelse og eftertanke

Reimer Bo Christensen tager i "Drømmefabrikken" læseren med ud på den yderste venstrefløj, der var et produkt af efterkrigsgenerationens opgør med autoriteter. Foto: Stig Stasig

JESPER GRUNWALD

Taxamand

29.06.2025

BØGER // ANMELDELSE – Reimer Bo Christensens *Drømmefabrikken* genopliver 70'ernes venstrefløjsdrømme med både kritisk sans og kærlig nostalgi. Med historisk overblik og journalistisk tæft tegner han et levende portræt af en generation, der ville ændre verden – og af den troskyldige idealisme, som både tændte håb og satte tændstikker til molotovcocktails.

Drømmefabrikken

Forfatter: Reimer Bo Christensen

Forlag: Lindhardt & Ringhof

Udkom d. 16. juni 2025.

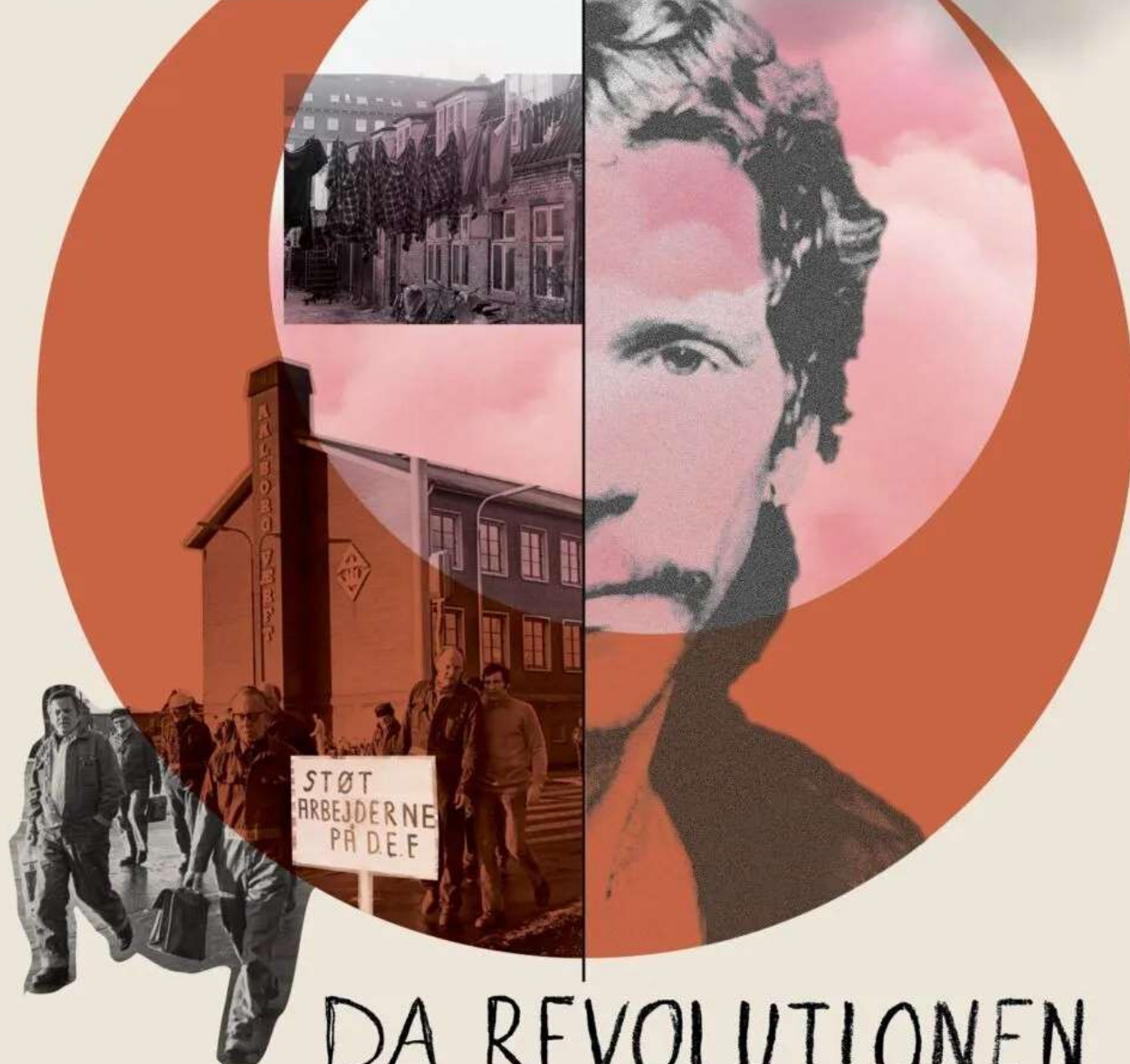
Reimer Bo Christensen tager i *Drømmefabrikken* læseren med ud på den yderste venstrefløj, der var et produkt af efterkrigsgenerationens opgør med autoriteter –

ungdomsoprøret. Forældregenerationen voksede op og levede under krigen – og tiden herefter handlede om at skabe ordentlige materielle forhold.

De, der ikke har oplevet den politiske aktivisme i '70'erne, kan næppe forestille sig den troskyldighed, der svævede over de revolutionære stemninger dengang. Jeg var selv ung studerende i Aarhus og håbløs reformist. Men det forhindrede ikke min deltagelse i småberusede diskussioner på det røde værtshus "Æsken" i Anholtsgade, hvor drømmere om en retfærdig fremtid så noget nonchalant på begreber som revolution og "proletariatets diktatur".

REIMER BO CHRISTENSEN

DRØMME FABRIKKEN

DA REVOLUTIONEN
KOM TIL JYLLAND

Lindhardt og Ringhof

Men tilbage til bogen. Den egentlige hovedperson i *Drømmefabrikken*, Leif Balle Müller, dementerer myten om, at 68-oprøret var et rasende angreb på forældrene. Han havde på mange måder en lykkelig opvækst i Esbjerg med en belæst gymnasielærermor og en fiskeskipper-far, der stod for solidt nærvær.

“Leif var en drømmer, men han byggede ikke mindst sine drømme på den virkelighed, hans forældre kunne fortælle ham om i krigens skygge

Leif var en drømmer, men han byggede ikke mindst sine drømme på den virkelighed, hans forældre kunne fortælle ham om i krigens skygge.

Hans far nægtede sammen med byens øvrige fiskeskippere at følge tyskernes krav om at sejle udstyr til Norge i april 1940. Hans mor havde oplevet Andersen Nexøs hyldesttale til 91 hjemvendte spaniensfrivillige i 1939 og fortalte sin søn om fascismen under Franco i Spanien, Mussolini i Italien – og så selvfølgelig Hitlers vanvid. Dertil lagt familietragedien, hvor mor Kirsten mistede sin frihedskæmperbror i København – skudt af en HIPO-mand blot dagen før befrielsen.

Så det var ikke den sorte borgerlighed, der gjorde Leif Müller rød. Set i nutidens lys kan man sige, at han som mange af de andre hovedpersoner i bogen voksede op i en tid, hvor det endnu kunne huskes, at kommunisterne faktisk var med til at befri Europa for nazismen.

I lyset af stalinisme og krigen i Vietnam

Drømmefabrikken præsenterer endvidere et persongalleri og de socialistiske og kommunistiske bevægelser i lyset af stalinisme og Vietnamkrig. Den nye, yderste venstrefløj tog afstand fra de centralistiske, stive kommunister i Moskva og omegn – og ikke mindst dets udøvere i DKP – Danmarks Kommunistiske Parti.

Socialdemokraterne, der havde magten i Danmark, var i realiteten forrædere overfor den arbejderklasse, der havde skaffet dem til magten i begyndelsen af århundredet.

Og så var der de ubrugelige hashrygere og flippere i SF og omegn. Ja, sågar VS – der var røde afhoppere fra netop SF – var i al for høj grad styret af teoretikere og akademikere.

Der manglede en støtte til de virkelig undertrykte – og kampen var i øvrigt global.

Men så var det alligevel en af borgerskabets sønner fra Gentofte, Finn Ejnar Madsen, der under et praktikophold som psykologistuderende i Esbjerg fik tændt en gruppe af de unge i en sådan grad, at han fik dem med til at deltage Verdensbank-demonstrationerne i København i efteråret 1970. Et opgør med den globale storkapital og den amerikanske imperialisme.

Og det gik vildt for sig med fremstilling af molotovcocktails i Finn Ejnar Madsens lejlighed og deciderede kampstrategier, der da også endte med at give Madsen en fængselsdom, da han blev taget med den farlige cocktail af olie og benzin.

De jyske drenge og revolutionslærlinge returnerede til Jylland og nogle af dem meldte sig på et af de første hold af "Den Rejsende Højskole", der var begyndelsen på det senere TVIND-imperium. De istandsatte skrottede busser, gjorde dem både køreklare og beboelige og begav sig på en rejse, som i dag ville være stoppet af bekymrede mødre: I busser på en rullende højskole gennem Europa og Tyrkiet til Afghanistan og Indien. Væk fra den teoretiske, intellektuelle omsorg for de fattige – ud for at opleve fattigdommen og undertrykkelsen i virkeligheden.

Tilbage i Danmark begyndte modningen af den politiske bevidsthed og det, der i de kommende år bliver dannelsen af bevægelsen "Kommunistisk Forbund" – den virkelighed som er hovedindholdet i Reimer Bo Christensens *Drømmefabrikken*.

Tankegangen er et opgør med den gamle stalinisme og den intellektuelle elite. Det handler om at rykke ind som "rigtige" arbejdere på store virksomheder i først og fremmest Aalborg. Aktivismen styrke er, at KF'erne er en organisk del af den klasse, de angiveligt kæmper for. De hjælpes frem af evnen til at gøre klassekampen forståelig – og bruger gerne datidens kunstneriske venstrefløj i agitationen – som i Jesper Jensens *Sang om merværdi*.

Jeg står op om morgenen

og går hen på mit job

og jeg laver noget

og jeg får min løn

men det jeg laver

er mere værd

end det jeg får

Marxisme for begyndere: Kapitalisten får arbejderen til at producere varen billigt, sælger dyrere og putter merværdien i egen lomme. Hvor svært kan det være?

Reimer Bo som journalistelev i 1970'erne

Reimer Bo Christensen møder de unge revolutionære som ung journalistelev i Thisted i begyndelsen af 70'erne. Som den grundlæggende, gode journalist han er, kan han aldrig helt glemme historien og får mulighed for at komme i kontakt med en del hovedpersoner et halvt århundrede senere i et samarbejde med journalisten Lars Mandal. Det bliver til et teaterstykke i Aalborg – og nu bogen med samme navn – *Drømmefabrikken*.

 Bogen er godt skrevet. Det er god journalistik og et troværdigt tilbageblik

Drømmen om at føre lønkamp, miljøkamp og klassekamp på arbejdspladsen blev udlevet. Ofte frygtet af den etablerede fagbevægelse – men også støttet af et intellektuelt bagland. Som redaktøren af det venstreorienterede blad Politisk Revy i 1975 gengivet i bogen: ”Vi mener, det er en vigtig opgave for det revolutionære venstre at analysere styrkeforholdet mellem kapital og arbejde i de enkelte brancher og ikke nøjes med at repetere den marxistiske analyse af kapitalens krise i almindelighed!”. Redaktøren hed Karen Jespersen og blev senere indenrigsminister i Danmark for partiet Venstre.

Drømmen om den troskyldige verdensrevolution sluttede, da Kommunistisk Forbund i lyset af samfundskrise og revolutionen, forblev på skrivebordet. Heldigvis, siger anmelderen her, i erkendelse af naiviteten i at gennemføre en verdensrevolution på fredelig vis. Det har selv arvtagerne i Enhedslisten erkendt med deres reelle accept af både militær og Nato, når krigen står for døren

Men inden du lægger dig til hvile under dynen af overbærenhed overfor fortidens revolutionsromantik, bør du læse *Drømmefabrikken*, som genopliver en politisk virkelighed, som var antiautoritær, anti-imperialistisk – og hvor levende mennesker deltog i aktivisme mod ulighed i løn og køn og global uretfærdighed.

Bogen er godt skrevet. Det er god journalistik og den et troværdigt tilbageblik.

[Klik dig videre til flere boganmeldelser her.](#)

Drømmefabrikken

Leif Balle Müller

Lindhardt & Ringhof

Martin Andersen Nexø

Reimer Bo Christensen

JESPER GRUNWALD

En hyrevognschaufførs bekendelser Jesper Grunwald er taxamanden. Og taxamand.dk er mig! Sådan er det og sådan bli'r det. Det begyndte med en drengedrøm om at køre rundt i en fed Mercer, når arbejdslivet en dag var slut. Sagde det i en takketale til en rund fødselsdag: - Når jeg bli'r 80, vil jeg...

POV Overblik

Støt POV's arbejde som uafhængigt medie og modtag **POV Overblik** samt dagens udvalgte tophistorier alle hverdage, direkte i din postkasse.

- Et kritisk nyhedsoverblik fra ind- og udland
- Indsigt baseret på selvstændig research
- Dagens tophistorier fra POV International
- I din indbakke **alle hverdage** kl. 12.00
- Betal med **MobilePay**

For kun 25 kr. om måneden giver du POV International mulighed for at bringe uafhængig kvalitetsjournalistik.

25 kr./md.

Overblik

TOPHISTORIER

SENESTE

DEBAT

PODCAST

SPONSOREREDE ARTIKLER

ARRANGEMENTER

SKRIBENTBASEN

POV STUDY

POV International

HVAD ER POV?

REDAKTION

SKRIBENTERNE

GÆSTESKRIBENTER

SAMARBEJDSPARTNERE

DEBATREGLER

BLIV MEDLEM

HANDELSBETINGELSER

COOKIES & PRIVATLIV